

Judit Figuerola publica 'Andreu Nin, militant de la cultura' (Abadia de Montserrat), una lectura de l'editor, professor, crític i assagista més enllà de la figura política

Nin militant cultural

David Castillo
BARCELONA

La primera vegada que vaig sentir el nom d'Andreu Nin va ser en un assaig ben interessant que Francesc Bonamusa va publicar a Anagrama. Pocs anys després, el seu amic i interlocutor Víctor Alba ens va parlar sovint de la seva dimensió com a persona i l'assassinat que quedaria ben detallat al documental de Dolors Genovès i Llibert Ferri, *Operació Nikolai*, on a través d'arxius de Moscou, Roma, Barcelona i Alcalá de Henares van desenterrar les terribles tortures i assassinat comès pels estalinistes russos en col·laboració amb el PSUC. També havíem parlat d'ell amb Josep Palau i Fabre, que el veia amb recança per la relació d'abans de la guerra. I caldria afegir el devastador relat de Josep Pla, que el va visitar a Moscou i el va retratar disfressat de rus en la cruel paradoxa del seu destí. L'eslavista Judit Figuerola ens presenta un assaig sobre el fundador del POUM i ex-secretari general de la CNT a *Andreu Nin, militant de la cultura*, que, editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat, s'està divulgant per Biblioteques de Barcelona, una de les quals, la del Gòtic, està dedicada a la seva figura.

La figura d'Andreu Nin ha estat rescatada de nou en l'assaig de Judit Figuerola ■ ARXIU

De fet, Figuerola rescata una de les opinions de Palau i Fabre quan recordava: "Quan tenia 18 anys [1935], en un acte a Proa amb l'Andreu Nin, quan parlàvem dels llibres prohibits, va sortir *L'inútil combat*, de Sebastià Joan Arbó, del qual Nin va sentenciar que s'hauria hagut de prohibir precisament perquè a la vida no n'hi ha

cap, de combat inútil." Cal dir que l'opinió de Palau no era bel·ligerant sinó que considerava execrable com el van escorxar els comunistes.

Al pròleg, Ricard Sant Vicente apunta que l'estudi de Figuerola és una aproximació exhaustiva i profunda a la persona, al personatge i a la tasca del mestre, del polític i del tra-

ductor Nin: "L'acurada investigació permet conèixer de manera detallada la dimensió humana, quotidiana de l'home, el primer impuls d'un noi de províncies: educar els seus congèneres, projecte il·lustrat i progressista (que tant em recorda les passes del meu mestre August Vidal) que havia d'obrir els ulls als ignorants i portar-los

pel camí del progrés, la justícia i la llibertat. L'afany didàctic, il·lustrador, les il·lusions polítiques i la tasca sindical el portaran a l'URSS, jove estat revolucionari que aleshores —i durant tant de temps— era vist amb esperança com la «pàtria del socialisme»."

San Vicente insisteix que els anys que Nin va viure a la Unió Soviètica li

van permetre, en primer lloc, "adquirir un coneixement directe de la llengua i la cultura russes, circumstància que li facilità endinsar-se en aquest inabastable univers literari, cultural i polític. D'altra banda, va ser testimoni del lent, però inexorable, procés de descomposició ideològica del règim, dels ideals de llibertat i justícia i del futur soviètic".

Figuerola ha traçat una síntesi, sovint a través dels textos, i amb una muntanya de bibliografia, per tal d'oferir-nos una aventura cultural amena. També amb el suport de les entrevistes amb l'esmentat Víctor Alba i Wilbardo Solano, ànima de la Fundació Andreu Nin, que l'eslavista va fer per a la seva tesi doctoral. Figuerola escriu: "Nin fou un home de lletres estretament lligat al seu temps (un temps que ha estat un dels més agitats de la nostra història recent) i, de resultes d'això, la seva activitat intel·lectual es veié extraordinàriament condicionada pel compromís polític i social." Recull les paraules de Víctor Alba: "Amb la perspectiva del temps, el veig bàsicament com un home de lletres que feia política per sentit del deure. El seu punt de partida de reflexió penso que era més literari que no pas polític i moral." ■